

TRIBIWNLYS ANGHENION ADDYSGOL ARBENNIG CYMRU CYFARWYDDYD YMARFER

Rhagymadrodd

1. Yn y Cyfarwyddyd Ymarfer hwn mae "y Ddeddf" yn cyfeirio at Ddeddf Addysg 1996; mae "y Rheoliadau" yn cyfeirio at Reoliadau Anghenion Addysgol Arbennig 2012; mae "y Cyfarwyddyd Ymarfer Cyntaf" yn cyfeirio at Gyfarwyddyd Ymarfer PD/04/2020 a wnaed ar 26 Mehefin 2020; mae "y Llywydd" yn cyfeirio at Lywydd y Tribiwnlys ac mae "y Tribiwnlys" yn cyfeirio at Dribiwnlys Anghenion Addysgol Arbennig Cymru.
2. Roedd y Cyfarwyddyd Ymarfer Cyntaf yn gymwys hyd at 26 Rhagfyr 2020 ac fe'i adolygwyd gan y Llywydd yn unol â pharagraff 5 ohono. Yn dilyn yr adolygiad, addasodd y Llywydd y Cyfarwyddyd Ymarfer Cyntaf a chyhoeddwyd Cyfarwyddyd Ymarfer diwygiedig, PD/05/2020, a fydd yn dod i ben ar 26 Mehefin 2021.
3. Mae'r Llywydd yn awr wedi adolygu PD/05/2020 ac, yn dilyn adborth cadarnhaol gan gyfarfodydd Grŵp Defnyddwyr y Tribiwnlys ac ymgynghoriad â Llywydd Tribiwnlysoedd Cymru, penderfynodd y caiff y Cyfarwyddyd Ymarfer barhau mewn grym ar ei ffurf bresennol hyd nes y ceir hysbysiad pellach.

Cyfarwyddiadau

4. Rhaid i'r bwndel ar gyfer gwrandawiadau apeliadau'r Tribiwnlys gynnwys, pan fônt ar gael, y dogfennau a nodir yn eitemau A i K isod:
  - A. Y cais am apêl, unrhyw seiliau apelio diwygiedig a'r Datganiad cyfredol (os yw'n gymwys)
  - B. Datganiad Achos y ddau barti
  - C. Llythyr penderfynu'r Awdurdod Lleol
  - D. Unrhyw geisiadau am newidiadau a wneir gan barti.
  - E. Gorchmynion Tribiwnlys ac unrhyw ddogfennau y gorchmynnodd y Tribiwnlys iddynt gael eu ffeilio
  - F. Unrhyw ohebiaeth berthnasol rhwng y partïon. Sylwch na ddylai hyn gynnwys gohebiaeth ynglŷn â dyddiadau cyfarfodydd neu faterion eraill nad ydynt yn uniongyrchol berthnasol i'r apêl/hawliad.
  - G. Adroddiadau perthnasol gan weithwyr proffesiynol sydd wedi'u paratoi heb fod yn fwy na thair blynedd o ddyddiad yr apêl
  - H. Adroddiadau adolygu blynyddol sy'n berthnasol i'r materion sydd i'w penderfynu gan y Tribiwnlys am y ddwy flynedd diwethaf
  - I. Unrhyw adroddiad asesu a chynnig lle (os yw'n gymwys) gan y sefydliad addysgol a enwir yn Rhan 4 o'r Datganiad a hefyd (os yw'n gymwys)

manylion cost y lleoliad addysgol arfaethedig a chost cludiant i'r person ifanc i'r lleoliad addysgol.

- J. Dogfen weithio derfynol a/neu restr y cytunwyd arni o'r materion sy'n weddill
  - K. Datganiadau tystion sydd i'w rhoi mewn tystiolaeth
5. Ni chaiff y bwndeli, ar gyfer eitemau D i K, gynnwys mwy na 300 o dudalennau. Nid targed mo'r uchafswm hwn ac ni fydd angen y nifer hwn o dudalennau mewn llawer o achosion. Nid yw eitemau A i C wedi'u cynnwys yn yr uchafswm o 300 o dudalennau gan ei bod yn bwysig bod y partïon i'r gwrandawriad yn cael cyfle i gyflwyno'u hachos yn llawn.
  6. Rhaid i'r bwndel ar gyfer gwrandawiadau hawliadau'r Tribiwnlys gynnwys, pan fônt ar gael, y dogfennau a nodir yn eitemau 1 i 6 isod:
    - 1) Y cais am hawliad, unrhyw seiliau hawliad diwygiedig a'r Datganiad cyfredol (os yw'n gymwys)
    - 2) Ymateb y Corff Cyfrifol i'r hawliad ac unrhyw ymateb atodol neu ddiwygiedig
    - 3) Unrhyw geisiadau am newidiadau a wneir gan barti
    - 4) Gorchmynion Tribiwnlys ac unrhyw ddogfennau y gorchmynnodd y Tribiwnlys iddynt gael eu ffeilio
    - 5) Unrhyw ohebiaeth berthnasol rhwng y partïon
    - 6) Datganiadau tystion sydd i'w rhoi mewn tystiolaeth
  7. Ni chaiff y bwndeli, ar gyfer eitemau 4 i 6, gynnwys mwy na 200 o dudalennau. Nid targed mo'r uchafswm hwn ac ni fydd angen y nifer hwn o dudalennau mewn llawer o achosion. Nid yw eitemau 1 i 2 wedi'u cynnwys yn yr uchafswm o 200 o dudalennau gan ei bod yn bwysig bod y partïon i'r gwrandawriad yn cael cyfle i gyflwyno'u hachos yn llawn.
  8. Os bydd un neu ragor o'r partïon o'r farn na fyddai'n bosibl dangos y dystiolaeth sy'n ofynnol ar gyfer y gwrandawriad o fewn yr uchafswm o 300 neu 200 o dudalennau ar y sail nad yw'n gyson â'r amcan cyffredinol o ddelio'n deg ac yn gyfiawn ag achosion, yna dylai'r parti neu'r partïon sy'n arddel y farn honno wneud cais i'r Tribiwnlys am ymestyn yr uchafswm tudalennau gan roi rhesymau clir pam mae angen cynnydd a pham mae cynnwys y dogfennau'n angenrheidiol er mwyn i'r mater gael gwrandawriad teg.

Apelydd neu Hawlydd heb gynrychiolydd

9. Pan nad oes gan yr Apelydd neu'r Hawlydd gynrychiolydd, ar ôl i ddatganiad achos yr Apelydd neu'r Hawlydd gael ei gyflwyno i'r Tribiwnlys a'r Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol, rhaid i'r bwndeli gael eu paratoi ar ffurf pdf electronig gan yr Awdurdod Lleol yn achos apêl a chan y Corff Cyfrifol yn achos hawliad a bydd y rheolau a ganlyn yn gymwys:
  - a. Rhaid i'r Apelydd/Hawlydd gydweithredu â'r Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol wrth baratoi'r bwndel drwy ddarparu unrhyw ddogfennau y mae'r Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol yn gofyn amdanynt i'w cynnwys yn

y bwndel. Os methir â chydweithredu i sicrhau bod dogfennau perthnasol yn cael eu darparu o fewn y bwndel, caiff y Panel sy'n cynnal y gwrandawriad ddod i unrhyw gasgliadau ag y bo'n briodol o'r methiant wrth benderfynu'r apêl/hawliad (gan gynnwys, er mwyn osgoi amheuaeth, gasgliadau anffafriol).

- b. O dan yr amgylchiadau ym mharagraff 9 rhaid i'r Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol sicrhau bod yr holl ddogfennau a gynhwysir yn y bwndel yn gyflawn, yn ddarllenadwy ac nad ydynt wedi'u dyblygu. Cyfrifoldeb yr Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol yw sicrhau dogfennau cyflawn a darllenadwy. Rhaid paratoi mynegai sy'n rhoi manylion pob un o'r dogfennau ac sy'n manylu ar y math o ddogfen, ei dyddiad a'r awdur ynghyd â'i swydd. Dylid paratoi'r mynegai mewn dogfen Word a'i gyflwyno fel dogfen ar wahân i'r bwndel pdf electronig o ddogfennau.
  - c. Cyn i'r bwndel gael ei gwblhau, rhaid anfon bwndel drafft at yr apelydd i gael ei gytuno. Os na cheir ymateb gan yr apelydd yn cytuno â'r bwndel o fewn pum diwrnod gwaith ar ôl ei anfon, bydd gan yr Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol hawl i dybio bod y bwndel wedi'i gytuno ac y gellir ei gyflwyno i'r Tribiwnlys
  - d. Rhaid i'r Tribiwnlys gyfuno'r bwndeli a'r mynegai a ddaeth i law, rhifo a chwblhau'r mynegai ac anfon copiâu o'r bwndel pdf electronig at y partiön o leiaf 10 diwrnod gwaith cyn y gwrandawriad.
10. Os nad yw'r bwndel a gyflwynir yn cydymffurfio â'r Cyfarwyddyd Ymarfer hwn, bydd Ysgrifenyddiaeth y Tribiwnlys yn rhoi gwybod i'r partiön am y diffyg cydymffurfio ac o fewn tri diwrnod gwaith o'r hysbysiad hwnnw rhaid i'r Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol sicrhau bod y bwndel yn cydymffurfio. Gall methiant ar ran yr Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol i gydymffurfio â'r rhwymedigaeth hon arwain at orchymyn gwahardd yn ei erbyn os bydd cyfiawnder yr achos yn mynnu hynny.

Apelydd neu Hawlydd â chynrychiolydd

11. Pan fo gan yr Apelydd neu'r Hawlydd gynrychiolydd, rhaid i bob parti baratoi ei fwndel ei hun o ddogfennau ar ffurf pdf electronig a bydd y rheolau a ganlyn yn gymwys:
- a. Rhaid i bob parti sicrhau bod yr holl ddogfennau a gynhwysir yn ei fwndel ei hun o ddogfennau yn gyflawn, yn ddarllenadwy ac nad ydynt wedi'u dyblygu. Cyfrifoldeb pob parti yw sicrhau dogfennau cyflawn a darllenadwy. Rhaid i bob parti baratoi ei fwndel o ddogfennau gan roi manylion pob un o'i ddogfennau a manylu ar y math o ddogfen, ei dyddiad a'r awdur ynghyd â'i swydd. Dylid paratoi'r mynegai mewn dogfen Word a'i gyflwyno fel dogfen ar wahân i'r bwndel pdf electronig o ddogfennau.
  - b. Rhaid i'r Apelydd/Hawlydd ddarparu heu bwndel o ddogfennau i'r Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol a'r Tribiwnlys ar ffurf pdf electronig heb

fod yn hwyrach na phum diwrnod gwaith ar ôl cyfnod y datganiad achos. Y rheswm am hyn yw galluogi'r Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol i dynnu unrhyw ddogfennau o'u bwndel hwythau o ddogfennau sydd wedi'u dyblygu ym mwndel dogfennau'r Apelydd/Hawlydd. Os bydd cynrychiolydd yr Apelydd/Hawlydd yn methu darparu eu bwndel nhw o ddogfennau i'r Awdurdod Lleol o fewn yr amserlen a enwyd, bydd yr Apelydd/Hawlydd yn cael ei wahardd rhag cyflwyno unrhyw ddogfennau i Banel y Tribiwnlys yn y gwrandawriad.

- c. Rhaid i'r Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol ddarparu eu bwndel nhw o ddogfennau i'r Tribiwnlys ar ffurf pdf electronig heb fod yn hwyrach na 10 diwrnod gwaith ar ôl cyfnod y datganiad achos. Os bydd yr Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol yn methu darparu eu bwndel nhw o ddogfennau i'r Tribiwnlys o fewn yr amserlen a enwyd, bydd yr Awdurdod Lleol/Corff Cyfrifol yn cael ei wahardd rhag cyflwyno unrhyw ddogfennau i Banel y Tribiwnlys yn y gwrandawriad.
- d. Rhaid i'r Tribiwnlys gyfuno'r bwndeli a'r mynegeion a ddaeth i law, rhifo a chwblhau'r mynegai ac anfon copïau o'r bwndel pdf electronig at y partïon o leiaf 10 diwrnod gwaith cyn y gwrandawriad.

12. Os nad yw'r bwndel o ddogfennau a gyflwynir gan barti yn cydymffurfio â'r Cyfarwyddyd Ymarfer hwn, bydd Ysgrifenyddiaeth y Tribiwnlys yn rhoi gwybod i'r parti sydd ar fai am y diffyg cydymffurfio ac o fewn tri diwrnod gwaith o'r hysbysiad hwnnw rhaid i'r parti sicrhau bod y bwndel o ddogfennau'n cydymffurfio. Gall methiant ar ran unrhyw un o'r partïon i gydymffurfio â'r rhwymedigaeth hon arwain at orchymyn gwahardd yn ei erbyn os yw cyfiawnder yr achos yn mynnu hynny.

Rhiannon Walker
Llywydd Tribiwnlys Anghenion Addysgol Arbennig Cymru

2021